

KUNSTENDAG voor KINDEREN

Mignon of Het geheim van Sperata

In aanloop naar Kunstendag voor Kinderen maken theatermakers Sascha Bornkamp, Leonore Spee en Mostafa Benkerroum samen met twintig leerlingen uit de schakelklas van het Koninklijk Atheneum van Antwerpen, de theatervoorstelling *Het geheim van Sperata*. Inspiratiebron voor dit participatief project is Mignon, het mysterieuze personage uit Goethe's coming of age-roman *Wilhelm Meisters* Leerjaren. Met de schakelklassen richt het Atheneum zich tot leerlingen die nog niet lang in België zijn en/of een leer- en taalachterstand hebben. Men werkt er projectmatig, verdiepend en versterkend. De leerlingen krijgen veel Nederlands, een extra pakket wiskunde maar ook andere algemene vakken.

tekst Judith Vindevogel foto's Monday Agbonzee Jr.

Wat?

Het geheim van Sperata
Theatervoorstelling i.h.k.v. Kunstendag voor Kinderen,
gemaakt en gespeeld door leerlingen uit de schakelklas
van het Koninklijk Atheneum van Antwerpen.

Waar en wanneer?

zondag 20 november om 16u30 in
deFENIKS, Deurneleitje 6, Mortsel

Tickets

www.tickets.walpurgis.be

‘Voltooiën, dat hoeft een leerling niet, het is genoeg als hij zich oefent.’

uit *Wilhelm Meisters Leerjaren*, Johann Wolfgang von Goethe

Hoe puur je uit een roman die meer dan tweehonderd jaar geleden geschreven werd, een voorstelling met een bonte groep jongeren die van heinde en verre komen en straks voor het eerst op een podium staan?

Sascha: “Tijdens de eerste lessen hebben we vooral geprobeerd om vat te krijgen op Mignon en de grote verhaallijnen. Dat gaat in heel kleine stapjes: wie is Mignon en wie zijn de andere personages, wat zijn de thema’s, wat kan je daarin herkennen, welke momenten uit het verhaal kunnen we reconstrueren? Vanuit die vragen zijn we beginnen improviseren en hebben we een eerste script gemaakt.

Later hebben we daarin enkele teksten verweven die ze over zichzelf hebben geschreven of dingen die wij hen hebben horen zeggen tijdens de les. Via die persoonlijke verhalen proberen we de link te leggen met henzelf en krijgt het verhaal van Mignon vorm vanuit hun fantasie.”

Mostafa: “En vanuit hun herinneringen. Het is belangrijk dat ze het gevoel hebben dat ze een eigen inbreng hebben. De voorstelling is een echte

co-creatie. Ook de titel van de voorstelling hebben ze zelf gekozen.”

Sascha: “Maar omdat het voor bijna alle leerlingen de eerste keer is dat ze op een podium staan, zijn we tegelijkertijd ook wel bezig met de verschillende aspecten die bij toneelspelen komen kijken: tekstkennis, kostuums, decor, verstaanbaarheid, dat er straks mensen in de zaal zitten die naar je kijken, dat een personage ‘spelen’ niet hetzelfde is als dat personage ‘zijn’. Dat je dus dingen kan zeggen of doen die je misschien zelf nooit zou zeggen of doen. Dat is voor hen allemaal heel nieuw en daar komt best veel schaamte en soms ook weerstand bij kijken. Bij de speltraining die we hen geven, hoort daarom ook met respect naar elkaar leren kijken. Dat is bij jongeren van deze leeftijd soms best moeilijk omdat ze zo vol puberale hormonen zitten. Ze leggen heel snel de link met hun eigen persoon en dat maakt het soms een uitdaging om in de fictie te gaan.”

Mostafa: “Als Sperata bijvoorbeeld vertelt dat ze zwanger is, dan voelt het voor een meisje van twaalf dat die rol speelt, alsof zij zelf zwanger is. Ze

kunnen soms moeilijk loskoppelen wat echt is en wat fictie.”

Sascha: “De speltrainingen die we geven, proberen we zo goed mogelijk te verpakken, zodat ze niet het gevoel hebben dat ze moeten werken.”

Mostafa: “Tegelijkertijd proberen we hen wel duidelijk te maken dat de spelopdrachten die we hen geven, meer zijn dan alleen maar spelletjes.”

Sascha: “Het is mooi om te zien hoe sommige leerlingen, die in het begin heel timide waren of heel veel weerstand hadden, toch stilaan hun draai beginnen te vinden. Sommigen kenden zelfs hun tekst uit het hoofd, een dag nadat ze hem gekregen hadden.”

Mostafa: “Je merkt ook dat sommigen echt met de voorstelling bezig zijn, door bijvoorbeeld een liedje dat ze zelf aanbrengen.”

Sascha: “Ook leuk om te merken is dat ze echt wel doorzien waar het verhaal over gaat. Ze maken ook zelf muziek voor de voorstelling en dan zeggen ze ‘Deze muziek hoort bij die

scène' of 'In deze muziek moeten heel veel lage tonen voorkomen, want het is een verdrietig lied'. We werken ook met drie externe kunstenaars [*Ruby Renteurs, Sandra Delgadillo en Samuel Vekemans*] die vijf naschoolse workshops hebben gegeven rond kostuums, dans en muziek. Tijdens die workshops hebben ze materiaal gemaakt dat mee geïntegreerd wordt in de voorstelling. We merken dat sommige meisjes, en ook jongens trouwens, die het misschien minder leuk vinden om te spelen, meer motivatie halen uit het maken van kleren bijvoorbeeld. We hebben ook ontdekt dat er twee, drie jongeren, die voordien nog nooit een instrument hadden aangeraakt, echt iets met muziek hebben. Die geven dan zelf aan dat ze willen oefenen. Zo vroeg een van de jongens me onlangs 'Als ik een conga wil kopen, waar kan ik dat dan doen en hoeveel kost dat?' Ik heb toen toevallig ergens een djembé op de kop kunnen tikken. Die heeft hij mee naar huis gekregen. Nu kan hij heel de herfstvakantie oefenen. Sinds hij ontdekt heeft dat hij echt goed is in muziek, vind ik hem ook echt veranderd in de spel oefeningen."

Mostafa: "Toen we de leerlingen vandaag de keuze lieten tussen een spel oefening of het script lezen, was ook hij diegene die zei: 'Nee, we gaan lezen'. En het straffe is: hij leest nog erg goed ook."

Sascha: "Hij speelt de rol van de Dood. Een rol die hem op het lijf geschreven is. Hij heeft iets heel stoers."

Mostafa: "Maar ook iets ondeugend. 'Hey yo, de Duivel, mijn vriend!' (*lacht*). Ja, dat duo de Duivel en de Dood gaat echt wel werken. Ook een van de meisjes die Mignon speelt, heeft me vandaag erg verrast. Normaal krijgt ze bij elke zin die ze moet zeggen de slappe lach. Maar vandaag voelde ze zich duidelijk op haar gemak en gaf ze vlot repliek."

Sascha: "Naarmate ze je beginnen te vertrouwen, komen ze ook naar je toe met heel persoonlijke dingen. Zo vroeg een van de meisjes laatst

aan me: 'Mevrouw, heeft u tips als je vrienden wil maken'? Of een van de stoere jongens uit de klas die me kwam vragen: 'Mevrouw, hoe voelt het om verliefd te zijn'? Aandoenlijk. Alleen, de repetities slurpen echt wel energie. En precies daarom is het goed dat we de voorstelling kunnen maken tijdens de schooluren en dat de leraars achter het project staan en

de repetities actief volgen. Dat geeft de leerlingen een duidelijk kader."

Mostafa: "Ja, dat is echt wel de klik die de jongeren hebben moeten maken. Wat we doen lijkt erg op spelen maar het is ook echt wel iets leren."

‘Wat we doen lijkt erg op spelen maar het is ook echt wel iets leren.’

In een klaslokaal van het statige, laat-negentiende-eeuwse schoolgebouw aan de Rooseveltplaats ontmoet ik tussen de speltrainingen door Doae (11) en Bryan (12). Doae verhuisde twee jaar geleden met haar familie van Tanger naar Antwerpen. Zij speelt de rol van Mignon. Bryan woont met zijn Ghanese ouders op tien minuutjes fietsen van het Atheneum. Hij speelt de rol van de Duivel.

Hoevoelt dat voor jullie, toneelspelen?

Bryan: "Ik vind het spannend. En ik ben ook zenuwachtig omdat ik schrik heb dat ik mijn tekst ga vergeten."

Doae: "Ik vind het spannend omdat het de eerste keer is."

Bryan: "Het is spannend omdat ik niet weet hoe het voelt om op een podium te staan, maar ik ben wel blij."

Doae: "Ik ben ook blij, want we hebben ons eigen personage mogen kiezen."

Bryan: "Ik vind het leuk dat je in een toneelstuk dingen kan doen, die je in het echte leven niet kan doen."

Is het daarom dat jij de rol van de Duivel hebt gekozen, Bryan?

Bryan: "Ik heb die rol gekozen omdat niemand hem wou spelen. Maar ik ben blij want ik heb een tof kostuum en een toffe tekst."

En jij speelt de rol van Mignon, Doae.

Doae: "Ja, maar ik ben niet de enige die Mignon speelt."

Wie is Mignon eigenlijk?

Doae: "Een klein meisje of een kleine jongen."

Een meisje of een jongen?

Bryan: "Ja, niemand weet of Mignon een meisje is of een jongen. Mignon is ook een beetje raar want ze praat bijna niet."

Doae: "Mignon vindt het fijner om te luisteren."

Herken jij dingen van Mignon in jezelf, Doae?

Doae: "Ik ben graag alleen. Ik denk graag na over de dingen. Ik hou ook van muziek. Als ik naar muziek luister, begin ik van alles te fantaseren."

In het citroenenlied zingt Mignon over het land waar ze vandaan komt. Jij komt uit Marokko. Als ik met jou naar Marokko zou gaan, naar welke plek zou je me dan meenemen?

Doae: "Naar Tanger. Tanger is mooi en licht. Je kan er de zee zien en hoge bergen."

En jij Bryan, ben jij zelf al in Ghana geweest?

Bryan: "Ja."

Waar zou jij me mee naartoe nemen?

Bryan: "Naar mijn overgrootmoeder. De mama van de mama van mijn mama."

Zalig. Julie zijn nu al een paar weken aan het werken aan de voorstelling. Wat hebben jullie zoal geleerd?

Bryan: "Samenwerken."

Doae: "Dat je luid moet praten en dat het belangrijk is dat je je tekst van buiten leert, zodat je naar het publiek kan kijken."

Bryan: "Dat je kalm moet blijven en geen schrik hebben."

Doae: "Je mag ook geen schrik hebben om emoties te spelen. Als je een zin moet zeggen die verdrietig is, dan moet je ook verdrietig durven zijn."

Wauw, ik ben heel benieuwd.

Doae: "Kom je kijken?"

Zeker weten!

